

Kesit Akademi Dergisi

The Journal of Kesit Academy

ISSN: 2149 - 9225

Yıl: 4, Sayı:15, Haziran 2018, s. 104-111

Dr. Mehmet Şahin AKINCI

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı,
mehmetsahinakinci@hotmail.com

MÜZİK ALANINDA ÜSTÜN YETENEKLİ BİR ÖĞRENCİNİN TANILANMA SÜRECİ

Özet

Her birey sosyal, duygusal, zihinsel ve fiziksel farklılıklara sahiptir. Birbirleri ile ilişkili olan bu özellikler farklı akademik başarı, bireysel ilgi ve yetenekleri de beraberinde getirmektedir. Resim, tiyatro, müzik gibi özel yetenek-sanat alanlarında ilerleme isteğinde olan ve yeteneğini kullanabilen bireyler özel veya resmi girişimler aracılığı ile gelişimlerini sürdürmektedirler. Bu alanlarda başarı ve yetenek açısından diğerlerine göre çok üst sınırdaki bireyler ile çok nadir olsa da karşılaşılabilir. Müzik öğretmeni tarafından üstün yetenekleri fark edilen bir öğrenci için gerçekleştirilmiş olan tanılanma sürecinin aşamaları anlatıldığı bu çalışmada sunulan açıklamaların örnek bir tanılanma süreci olarak alan yazında yer alması, bu tür tanılanma komisyonlarında görevler alabilecek eğitimcilere ve okul idarecilerine bilgiler sunulması, gerekli olabilecek durumlarda diğer tanılanma süreçlerine yardımcı olabilecek deneyimlerin paylaşılması amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik eğitimi, tanılanma, üstün yetenekli öğrenci

PROCESS OF DIAGNOSING A GIFTED STUDENT IN MUSIC

Abstract

Each individual owns social, emotional, mental and physical differences. These interrelated features bring along different academic achievements, individual interest and talents. Individuals who are talented and eager to improve in the field of special talent or art; such as painting, theatre or music, sustain their progress by means of private or official initiatives. Although it is quite rare, individuals who

have much upper limits than others in terms of achievement and talent, are possible to be encountered in these fields. This study explains progressively the diagnosis process of a student whose gifts have been identified by the music teacher. By means of sharing experiences and including these suggested explanations in literature as a sample diagnosis process; it is aimed to provide information for teachers and school administrators who may be assigned in such diagnosis commissions, and shed light upon other diagnosis processes, when necessary.

Keywords: Music education, diagnosing, gifted student

Özel Gereksinimli-Özel Eğitime İhtiyacı Olan Öğrenciler ve Üstün Yetenekli Öğrenciler

İnsanların yaşlara göre fiziksel, zihinsel, duygusal gelişim evreleri araştırılmış, bu evreler bilimsel olarak birçok kuramcı ve tıp alanında uzman tarafından dönemlere ayrılmış, incelenmiş ve genel/belirli özellikleri ile çerçevelenerek açıklanmıştır. Fakat eğitim ortamlarındaki bireylerin gelişim evreleri her ne kadar benzer-genellenebilir özelliklerde olsa da her öğrenci diğerine göre farklı fiziksel, zihinsel, duygusal ve akademik özelliklere sahip olabilmektedir. Okullarda öğrencilerin genel olarak aynı-yakın yaşlarda ve aynı gelişim evresi özellikleri göstermesi gerekirken bazen bu özelliklerin dışında kalabilen öğrencilerle karşılaşabilmektedir.

Yaşlarına göre normal gelişim özellikleri gösterememekte olan bireyler özel gereksinimli, özel eğitime ihtiyacı olan öğrenci-birey olarak nitelendirilebilmektedir. Bireylerdeki bu özel gereksinimli-özel eğitim ihtiyacı olma durumu normal gelişimin daha alt seviyede olması veya daha üst seviyede olmasından kaynaklanmaktadır. Bireylerin normal gelişim gösteremedikleri alanlar fark edilince özellikle ilkökul evresinde sınıf öğretmenleri tarafından gerekli girişimlerde bulunulmakta ve okul yönetiminin de çalışmaları ile bu öğrenciler ilk olarak milli eğitim müdürlükleri bünyesinde bulunan rehberlik araştırma komisyonları tarafından değerlendirilerek velisi ve okulu bilgilendirilmektedir. Bu bilgiler dahilinde öğrenciler normal gelişim gösteremedikleri alanda daha ayrıntılı eğitim alabilmeleri için tam zamanlı veya yarı zamanlı olarak özel eğitim uygulama merkezlerine, özel eğitim iş uygulama merkezlerine, engel türlerine göre okullara, bilim sanat merkezlerine gönderilebilmektedir. Bu öğrencilerin zihinsel yetersizlik durumlarına göre hafif derecede zihinsel yetersizlik özelliğinde olması durumunda genellikle kaynaştırma uygulama öğrencisi olarak eğitim aldığı okulunda tam zamanlı veya yarı zamanlı olarak devam etmesi uygun görülebilmektedir.

Normal gelişim özellikleri göstermekte olan ama çeşitli alanlarda üstün-özel yetenekli olan öğrenciler de özel gereksinimli-özel eğitime ihtiyacı olan öğrenciler sınıfında sayılabilmektedir. Bu öğrencilerin eğitimleri alanlarında uzman eğitimciler tarafından özel eğitim öğretim plan-programları sayesinde sürdürülebilmektedir. Bu özelliklerdeki öğrencilerin eğitimleri devam ettikleri okula ek olarak Bilim Sanat Merkezi olarak isimlendirilmekte olan okullarda yarı zamanlı olarak sürdürülebilmektedir. Meb' e göre Bilim Sanat Merkezlerinin amacı üstün/özel yetenekli bireylerin bireysel yeteneklerinin farkında olmalarını ve kapasitelerini geliştirerek en üst düzeyde kullanmalarını sağlamalarına imkanlar sunmak ve yardımcı olmaktır

(2006). Daha da özel ve ayrıntılı çalışmalarını sürdürmek isteyenler de yarı zamanlı olarak konservatuvarlarda öğrenci olabilmektedir.

Eğitim ortamlarında sayıca çok seyrek karşılaşılan ihtimali olan özel/üstün yetenekli öğrencilerin bazıları aynı zamanda çeşitli yetersizliklere de sahip olabilmektedir. Konuşma yetersizliği, fiziksel yetersizlik veya görme yetersizliği bu yetersizliklerden sadece birkaç tanesidir. Bu öğrencilerin eğitim hakları devlet ve Milli Eğitim Bakanlığı tarafından yasa ve yönetmeliklerle güvence altına alınmıştır.

Bu çalışma müzik alanında üstün yetenekli aynı zamanda ileri seviyede görme yetersizliği olan bir öğrencinin gerçek bir tanılama toplantısının çalışma aşamalarını anlatmaktadır. Üstün yetenekli öğrencileri olan eğitimciler ve okul yöneticilerine örnek bir tanılama çalışması olarak bilgi paylaşımı yapmayı amaçlamaktadır. Bu gerçek tanılama çalışmasındaki uygulamaların genellendiği-iliskilendirildiği takdirde farklı özelliklerde olabilecek olan üstün/özel yetenekli öğrenci tanılama çalışmalarına yardımcı olabileceği düşünüldüğünden önem taşıdığı söylenebilir.

1. Aşama: Öğrencinin Müzik Alanında Üstün Yetenekli Olduğunun Fark Edilmesi

Üstün yetenekli olduğu düşünülen öğrenci görme yetersizliği nedeniyle Özel Eğitim Uygulama ve Özel Eğitim İş Uygulama Merkezi'nde eğitim görmektedir. Bu okuldaki müzik öğretmeni tarafından müziksel işitme başarısı, müziğe karşı ilgisi fark edilmiştir. Öğrenci bu okulda müzik öğretmeni ile müzik çalışmalarına ek olarak piyano derslerine başlamış, müziğin içine daha da aktif bir şekilde girmiş ve müzik yolunda heyecanını akademik müzik çalışmalarıyla süslemeye başlamıştır.

Müzik öğretmenin yönlendirmesi ve ailesinin desteği ile bulunduğu şehirdeki Bilim ve Sanat Merkezinde ayrıntılı müzik derslerine ve piyano çalışmalarına başlayan öğrenci, bu okuldaki müzik öğretmeni ile piyano çalışmalarını, müzik çalışmalarını sıklaştırmış ve yoğunlaştırmıştır. Bilim Sanat Merkezindeki müzik öğretmeni ile müzik çalışmalarını ve başarısını belirli bir noktaya getiren öğrenci için öğretmeni daha ayrıntılı, daha yoğun akademik çalışmalar içinde bulunması gerektiğini, gelişim hızını iyi kullanarak erken yaşlarda doğru yönlendirilmiş eğitimler alması gerektiğini düşünerek özel yetenekli ve özel gereksinimli öğrencilerle çalışmalar ve akademik araştırmaları olan üniversitelerdeki akademisyenlere ulaşmaya çalışmıştır.

Özel eğitim ve müzik alanına ilişkin yaptığım akademik çalışmalarım nedeniyle ("Özel Gereksinimli Çocuklarda Müzik", "Müzik Öğretmenlerinin Kaynaştırma Öğrencilerinin Genel Müzik Eğitimlerine İlişkin Görüşleri", "Müzik Öğretmenlerinin Özel Gereksinimli Öğrencilerle Müzik Uygulamalarına İlişkin Özyeterlik Algıları") müzik öğretmenin şahsına ulaşarak benimle tanışması ve üstün yetenekli olduğunu düşündüğü öğrencisinin müzik yeteneğine ilişkin bilgiler sunması, bu öğrencinin müziksel gelişimi için neler yapılabileceği, ne tür destekler bulunabileceği soruları üzerine tarafımdan çeşitli araştırmalar yapılmaya başlanmıştır.

Üstün yetenekliler için ülkemizde var olan mevcut yönetmelikler, resmi uygulamalar, prosedürler incelenmeye başlanmıştır. Üstün yetenekli olarak bir öğrencinin tanılanması için

gerekli olanların neler olduğu, bu alanda yazılmış kaynakların olup olmadığı araştırılmış, var olanlara ulaşılmış ve bu kaynaklarda yapılması gerekenler tespit edilmiştir. Bu bağlamda müzik öğretmeni ve çalıştığı kurum ile görüşmeler yapılmış, resmi olarak nasıl bir tanılama süreci olabileceği tarafımdan açıklanmıştır.

Tanılama, bireylerle ilgili bilgilerin toplanması ile bireyler hakkında kararların alındığı süreçtir. Tanılamanın en önemli amacı, sıradışı yeteneğe sahip olan üstün/özel yetenekli öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun eğitim olanakları yaratmak ve ihtiyaçlarına cevap verebilmektir (Ayas ve Kirişçi, 2017:154-161).

2. Aşama: Resmi süreçlerin başlatılması-Müzik Öğretmeninin Resmi Girişimleri

Üstün yetenekli öğrencilerin tanılmasında öğretmenin öğrenciyi aday göstermesi yaygın olarak kullanılmakta olan bir tekniktir. Öğretmen sınıf içinde öğrenciyi gözlemlerle tespit eder. Düşünme becerilerini ve davranışlarını takip eder (Davis, 2006' den akt. Ayas ve Kirişçi, 2017:163). Üstün/özel yetenekli olduğu ilk defa eğitimcisi tarafından tespit edilen bir öğrenci için ilk resmi girişimler yine müzik öğretmeni tarafından başlatılmalıdır. Müzik öğretmeni öncelikle bulunduğu kurumun yönetimi ile görüşmeli ve durumu ayrıntıları ile okul yönetimine aktarmalıdır. Üstün yetenekli öğrencinin akademik bir kurul tarafından tanılanmasının yapılması için kendi kurumu ile ilgili gereken resmi süreçleri ve yapılacakları öğrenmelidir.

Bu süreçte müzik öğretmenin ilk yapması gereken, üstün yetenekli olduğu düşünülen öğrencinin velisine çocuklarının bir tanılama komisyonu tarafından değerlendirileceğini bildirmesi ve bu durum hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamasıdır. Öğrencinin velisine bu komisyonun neden toplandığı, bu komisyonda öğrencinin ne şekilde değerlendirileceği, tanılamanın çocukları için geleceğe yönelik ne tür faydalar sağlayabileceği müzik öğretmeni tarafından anlatılmalıdır.

Müzik öğretmeni öğrencinin tanılama komisyonunun kurulması için okul yönetimi ile görüşüp komisyonda görev alması gereken öğretmen ve akademisyenlerin isimlerini okul yönetimine bildirmeli, bu üyelerle tek tek görüşüp tanılama toplantısının yapılması için tüm komisyon üyelerine uygun ortak bir gün belirlemelidir. Bu komisyona şehir dışardan gelmesi gereken üyeler var ise üyelerin mümkün olanakları kullanarak bir gün önceden gelip komisyon toplantısından önce yeterli ve gerekli bilgilere ulaşmaları için öğrenciyi tanımaları ve incelemeleri istenmelidir. Sak (2013)' a göre üstün/özel yetenekli olduğu düşünülen öğrencinin bireysel özellikleri hakkında toplanan bilgiler incelenmeli ve komisyon tarafından değerlendirilmelidir (521). Üstün/özel yetenekli olduğu düşünülen öğrencinin tanılama toplantısı öncesinde görüşmesi, tanışılması hem öğrenci hem de komisyon için önemli kolaylıklar sağlayabilecek ve doğru adımların atılmasında yol gösterici olabilecektir.

İlk resmi başvuru süreçleri devam ederken tanılama toplantısında öğrencinin üstün/özel yetenekli olup olmadığını tespit etmek üzere bir sınav yapılacağı komisyon üyelerine bildirilmelidir. Komisyon üyelerinin öğrenciden müziksel performans ve bilgi yoklaması amacıyla sorulabilecek sorular hakkında düşünce ve önerilerini sunmaları istenir. Komisyon üyelerinden gelebilecek olan cevaplar değerlendirilmeli ve komisyonda var olan akademisyen ve öğrenci ile

çalışmış bir müzik öğretmeni birlikte çalışmalıdırlar. Tanılama toplantısında öğrenciden nelerin isteneceği saptamalı ve soruların ana hatlarını belirlemelidirler.

Özel/üstün yetenekli öğrencilerin tanılanmaları için çok farklı yöntemler ve araçlar kullanılabilir. IQ, zeka, yaratıcılık, başarı ve yetenek testleri gibi objektif teknikler kullanılabilir. Ayrıca veli-öğretmen öneri ve görüşleri de dikkate alınabilen öznel tespit çalışmaları da kullanılabilir (Ayas ve Kirişçi, 2017:162). Ürün ve performans değerlendirmeleri üstün/özel yetenekli olduğu düşünülen öğrencilerin tanılama süreçlerinin bir kısmı olarak alınabileceği gibi tamamı da olabilir (Coleman, 1994'den akt. Ayas ve Kirişçi, 2017:165). Bu çalışmada tanılama yapılacak öğrenci için yetenek testleri kapsamında olan müzik yetenek değerlendirme sınavı yapılmasının uygun olabileceği kararı alınmıştır. Bu tanılamanın değerlendirmesinde öğrencinin sınav performansı dikkate alınmıştır.

Müzik öğretmenin ayrıntılı çalışacağı görevleri de vardır. Komisyonun tanılama sınavını yapacağı salonu okul yönetimi ile birlikte belirlemeli, başka bir kuruma ait olan daha uygun bir salon-sınıf kullanılmak isteniyorsa bu kurum ile resmi yazışma-izin-bilgi verme süreçlerini çok daha önceden başlatmalı ve bu süreçlerin takiplerini yapmalıdır. Tanılama salonunda sınav sırasında kullanılması gereken müzik aletlerini temin etmeli, varsa bozuk olanları tamir ettirmeli, eksiklikleri olan çalgı ve teknolojik donanımı sağlamalı ve varsa kontrol etmelidir.

Öğrencinin sınava hazırlanması aşamasında da müzik öğretmene önemli görevler düşmektedir. Müzik öğretmeni üstün yetenekli olduğu düşünülen öğrenciden tanılama sınavında varsa çaldığı çalgı ile en az iki çalgı eserini hazırlamasında, müziksel işitme yeteneğinin diğer bir göstergesi olan vokal yeteneğinin tespit edilmesi için iki şarkı tespit edilmesinde ve öğrencinin yeterli olduğu kadar çalıştırılmasında görevler almalıdır.

3. Aşama: Üstün Yetenekli Öğrencinin Tanılama Öncesi-Sonrası Toplantısının ve Sınavının Yapılması

Bir bireyin müzik alanında yetenekli olup olmadığını tespit edebilmek için o bireyin çeşitli müzik yetenek alanlarının hazırlanmış olan sorularla değerlendirilmesi ve incelenmesi gerekmektedir. Müziksel işitme yeteneği, çalgı çalma performansı ve vokal müzik performans alanları bir bireyin müzik alanında yetenekli olup olmadığı hakkında bilgi verecek olan genel alanlardır. Bu bakımdan tanılama sınavının yapılmasından belirli bir süre önce komisyon ile toplantı yapılmalı, sorulacak sorular kesinleştirilmeli, beklenen çalgı-vokal performans düzeyi tespit edilmeli ve bu alanların hangi puanlarla değerlendirileceğine karar verilmelidir. Tanılama sırasında puanlama ve değerlendirmenin kolay olmasına, hata payını en aza indirmek için açık ve anlaşılır değerlendirme formları oluşturulmasına ve komisyon üyelerinin sınava-tanılamaya konsantre olmasına kolaylık-imkan sağlanmalıdır.

Tanılama sınavının yapılması sırasında hangi komisyon üyelerinin hangi görevleri alması gerektiği ve gerekebileceği karara ulaştırılmalı ve ortak kararlarla tespit edilmeli ve tüm bu kararlar ve sorulacak sorular, puanlama-değerlendirme taslağı resmi bir belge özelliğine dönüşmesi için komisyon tarafından imzalanarak tutanak haline getirilmelidir.

Tanılama sınavında üstün/özel yetenekli olduğu tahmin edilen öğrencinin sınavda ilk defa karşılaşabileceği komisyon üyelerinden çekinmemesi, utanmaması ve sıkılmaması için öğrenci komisyon üyeleri ile tanıştırılmalı, onlarla iletişime geçmesi ve onlara alışması için yardımcı olunması ve zaman verilmesi gerekmektedir. Bunların yapılması sayesinde öğrenci kendisini strese sokmadan rahatça performanslarını sergileyebilecek ve başarısını tam olarak göstermeye çalışabilecektir.

Müzik alanında üstün/özel yetenekli olan öğrencilerin bazıları absolut kulak olarak tabir edilen çok iyi seviyede müziksel işitme yeteneğine sahip olabilirler. Bu öğrencilerin üstün/özel yetenekli olarak tanılmasının yapılacağı sınavlarda öğrencilerin her sesi nota olarak duyabilme ve bu notanın ismini söyleyebilme yeteneklerinden dolayı tanılama sırasında ses çıkaran hangi cisimler kullanılacaksa bu sesler iyi analiz edilmeli ve çıkardığı sesler dikkatle ses yüksekliklerine göre değerlendirme formuna kayıt edilip puanlandırılmalıdır.

Üstün/özel yetenekli öğrenci moral, stres durumu, çekinceme ve başarı seyri dikkate alınarak sınav sürecinde dikkatle izlenmelidir. Bu tür olumsuzluklar yaşayabileceğinin hissedilmesi veya yaşadığının fark edilmesi üzerine tanılama sınavı durdurulmalı, öğrenci rahatlatılmalı ve sınava hazır olduğunda yine devam edilmelidir. Bazı üstün/özel yetenekli öğrenciler sınav ve benzeri değerlendirmeler sırasında telaşlanabilir, sıkılabilir ve bu gibi durumlar onun başarısını olumsuz etkileyebilir. Bu gibi durumlarda sınav durdurulmalı, komisyon tarafından sınava devam edilip edilmeyeceği kararlaştırılmalı ve gerekli olan kararlar uygulanmalıdır.

Tanılama sınavı sonrasında komisyon üyeleri genel değerlendirmenin yapılması için kendi puanlarını gözden geçirir ve puanlarını toplar. Komisyon başkanı her jüri üyesinin isimlerinin yazılı olduğu tek bir sayfada hazırlanmış olan puan formunu doldurmak üzere komisyon üyelerine verdikleri puanları tek tek sorarak genel değerlendirme formundaki ilgili bölüme yazar. Puanların hepsini toplayarak ortalamasını elde eder ve genel başarı puanı elde edilmiş olur. Genel puanlama yapıldıktan ve sonuç belli olduktan sonra komisyon üyelerinin de hesaplama işlemini kontrol etmesini ister ve bu şekilde hatalı işlem yapılma şansı en aza indirgenmiş olur. Toplantı tarihi de yazılmış olan bu sonuç formuna tüm üyeler isimlerini yazar ve imzalarını atarlar.

4. Aşama: Tanılama Toplantısının Bitirilmesinden Sonra Yapılması Gerekenler ve Sonuç

Bu çalışmada anlatılanların üstün yetenekli olan/olduğu düşünülen tüm öğrenciler için yapılabilecek olan diğer tanılama toplantılarına örnek olarak alınabilecek ve çeşitli değişikliklerle uygulanabilecek açıklamalar olarak kabul edilebilir. Tanılama toplantısının yapılmasının ardından öncelikle üstün/özel yetenekli olduğu düşünülen öğrencinin müzik öğretmenine, eğitim aldığı okullardaki yöneticilere ve sonra da tanılamayı yapan komisyona önemli görevler düşmektedir. Bu aşama artık üstün/özel yetenekli olarak yetkili komisyon tarafından onaylanmış olan öğrenciye maddi, manevi, resmi, özel kaynaklardan destek bulma aşamasıdır. Müzik öğretmeni ve ilgili üst yönetimler üstün yetenekli olduğuna karar verilen öğrencinin müzik ve müzik dışındaki eğitim alanları açısından gelişmesi için alanında uzmanlaşmış personel ve bu eğitimi veren yerlerdeki okullara ulaşmaya çalışmalıdır.

Bu okullara ulaşım, sosyal hayatın gereği olan insani ihtiyaçların sürekliliği, gerekli durumlarda alacakları farklı özel eğitim destekleri maddi kaynaklar ile sağlanabilmektedir. Sadece müzik alanında değil tüm alanlarda üstün yetenekli olan öğrenciler için destekler bulmak kaçınılmaz zorunludur, gereklidir. Bu kaynakların sağlanması için üstün yetenekli olan öğrencilerin kamuoyuna tanıtıcı bilgilerinin gerekli ve yeterli oranda sunulması, sosyal hayatın vazgeçilmez tanıtım araçları olan reklam, video, broşürlerle daha ayrıntılı anlatılması gerekmektedir. Bu şekilde insanlara daha kolay ulaşılmış olunabilecektir. Alanlarında gerçek anlamda üst seviyede üstün yetenekli olan öğrencilerin zaman geçmeden gereken desteği bulabilmesi için önce milli eğitim otoritelerinin ve sonrasında hayırsever gönüllü kurum, kuruluş veya şahısların özverili-düşünceli tavırlar gösterebilmesi öğrencilerin ülkelerinde ve dünyada paha biçilemez değerler olmasına imkan tanıyabilecektir.

Bir çocuktaki yetenek ne kadar erken fark edilirse o kadar iyidir. Bu sayede o yeteneğin sönmesi-kaybolması engellenmiş olur ve fark edilen yeteneğin geliştirilmesine imkan tanınmış olunur. Bu nedenlerle üstün yetenekli çocukların okul öncesi ve ilkokul dönemlerinde tanılanmasının önemi fazladır (Gökdere, 2013:294).

KAYNAKLAR

- Ayas, M. B. ve Kirişçi, N. (2017). Özel Yeteneklilerin Özellikleri ve Tanılanması. M. A. Melekoğlu ve U. Sak, (Ed.), Öğrenme Güçlüğü ve Özel Yetenek (1. Baskı). 152-171. Ankara: Pegem Akademi.
- Gökdere, M. (2013). Üstün Zekalı ve Üstün Yetenekli Öğrenciler. A. Cavkaytar, (Ed.), Özel Eğitim (1. Baskı). 293-313. Ankara: Vize Yayıncılık.
- Meb, (2006). Bilim Sanat Merkezi Yönergesi. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_09/18101802_bilimvesanatmerkezleriynergesi.pdf adresinde 8 Mayıs 2018 tarihinde alınmıştır.
- Sak, U. (2013). Üstün Zekalı Öğrenciler. İ. H. Diken. (Ed.). Özel Eğitim (7. Baskı). 497-533. Ankara: Pegem Akademi.

Ekler

Müzik alanında özel/üstün yetenekli olan öğrencilerin tanılanmasının yapılmasından önce müzik öğretmeninin görüşleri dikkate alınmalı ve tanılama sırasında öğrencinin yapabildiği ve yapabileceği tüm müziksel değerlendirme alanlarında sorular hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. Bu sorular tanılama komisyonu tarafından da incelenmeli ve ortaya çıkan görüşler doğrultusunda gerekli olan düzeltme, ekleme ve soru değiştirme, çıkartma çalışmaları yapılmalıdır. Aşağıda verilmiş olan taslak örnek bir değerlendirme formudur. Bu form öğrencinin yeteneği göz önünde bulundurularak yeniden düzenlenebilir özelliktedir. Her üstün/özel yetenekli öğrenciye uygulanması ve bu form sayesinde değerlendirilmesinin yapılması mümkün değildir.

Müzik Alanında Üstün Yetenekli Öğrenci
Değerlendirme Soruları (Örnek)

Tek Ses

Çift ses

Üç ses

Dört ses

Beş ses

Ezgi tekrarları

Ritim tekrarları

The image displays a series of musical exercises on a grand staff. The first five staves are chord exercises: 'Tek Ses' (single notes), 'Çift ses' (dyads), 'Üç ses' (trads), 'Dört ses' (quads), and 'Beş ses' (quints). Each exercise consists of four measures of music. The sixth staff is titled 'Ezgi tekrarları' (melodic repetitions) and shows two different melodic lines in 4/4 time. The seventh staff is titled 'Ritim tekrarları' (rhythmic repetitions) and shows two different rhythmic patterns in 4/4 time. The eighth and ninth staves show more complex rhythmic patterns in 4/4 and 3/8 time respectively.